herpy

GRODOR

Marbled Reed Frog

Hyperolius marmoratus

En liten, anpassningsbar savanngroda från södra och östra Afrika, vars färger och teckningar växlar kraftigt från trakt till trakt och mellan dag och natt. *Hyperolius marmoratus* är nattaktiv, sover på blad under dagen, lever av små insekter och leker i vatten när regntiden börjar.

Familj: Hyperoliidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**3-4 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**4-5 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Savann och våtmark**
Hudgift	**Inget känt**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 30 × 40 cm** L × B × H för 4 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Värmeplats	**28-30 °C**
Temperatur, natt	**16-20 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 3-5 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**I grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Ägglägging	**I vatten**
Ägg per läggning	**150-650**
Kläckning	**5 dagar**
Larvtid	**64-100 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Hyperolius marmoratus är en liten trädgroda i familjen Hyperoliidae. Vuxna djur blir upp till omkring 4 cm, och hanar och honor är nästan lika stora. Arten är ett av de bästa exemplen på variation inom en art: färger och mönster förekommer som ränder, fläckar, marmorering och fin prickning, och varje bestånd har sin egen teckning. Vissa är ljusbruna med mörka fläckar, andra är randiga i svart och vitt med ett gult streck längs mitten, och ytterligare andra har rödbruna fläckar på ljus botten. Bestånden har tidigare beskrivits som underarter och som egna arter, och artens långa synonymlista speglar det. Teckningen är därför det viktigaste kännetecknet, och djur från olika trakter bör inte blandas om de ska föröka sig.

Arten beskrevs 1842 av Wilhelm von Rapp. Tårna har stora häftskivor, som gör det lätt att klättra uppför strån och vass. Pupillen ligger vågrätt, vilket skiljer släktet *Hyperolius* från de madagaskiska släktingarna, vars pupill är lodrät.

På dagen är färgerna ofta bleka och dämpade, medan nattdräkten är kraftig och iögonfallande. Hos vuxna djur utvecklas den slutliga teckningen när grodan blir könsmogen. Under den torra årstiden, särskilt vid stark värme, kan grodan bli vit, eftersom små kristaller i huden reflekterar solljuset och håller djuret svalt. Huden förlorar ovanligt lite vatten.

Det finns ingen dokumenterad hudgift hos arten, men groddjur bör inte hanteras i onödan, och händerna tvättas efter kontakt med djur eller terrarium. Hanarna kvittrar högt och hörs på långt håll, så arten hör inte hemma i ett sovrum. Arten kan bli minst 4-5 år i fångenskap.

Utbredning och livsmiljö

Hyperolius marmoratus har en stor utbredning i södra och östra Afrika. Den finns i södra Kenya, Tanzania, Malawi, Moçambique, Zambia, Zimbabwe, Angola, Botswana, Sydafrika, Eswatini och Lesotho. Den är vanlig i hela området och har under senare år börjat sprida sig till vinterregnsområdet i Western Cape i Sydafrika.

Arten lever också i och kring mänsklig bebyggelse och har setts på betesmarker, i trädgårdar på landsbygden och i stadsområden. Den är inte hotad.

> **Naturlig utbredning:** Kenya, Tanzania, Malawi, Moçambique, Zambia, Zimbabwe, Angola, Botswana, Sydafrika, Eswatini och Lesotho.

LIVSMILJÖ

Arten lever i savann, buskmark, öppen skog och gräsmark längs vattendrag, dammar, kärr och sjöar och i låglandet med tillfälliga vattenhål under regntiden. Den är en av de få grodor som trivs bra tillsammans med människor. På dagen sitter den orörlig på vass, strån och blad nära vatten, ofta i full sol, och på natten blir den aktiv, och hanarna börjar locka.

Regntiden från vårens första regn till sensommaren är lekssäsongen. Under den torra årstiden slutar grodan att äta, sänker ämnesomsättningen till omkring hälften och sitter hela dagen stilla på ett blad i en vattensparande ställning. Konkreta mått för temperatur och luftfuktighet i livsmiljön är inte dokumenterade.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Fyra vuxna djur ska ha ett terrarium på minst 60 × 30 × 40 cm (längd × bredd × höjd). Grodorna är snabba och utnyttjar hela terrariet, så en grupp på fem till tio djur ska ha ett större terrarium, till exempel 80 × 40 × 50 cm. Ett terrarium med frontdörr är bättre än ett som öppnas uppifrån, eftersom grodorna lätt hoppar eller springer uppåt när luckan öppnas. Locket ska sluta tätt och ha fint nät, så att luften kan växlas och ingen kommer ut.

Släktet sover på växtlighet under dagen, så beplantningen är viktig. Lämpliga växter är svärmors tunga, små nästormbunkar, philodendron med stora blad och gullranka. Skölj växterna noga och låt dem stå utanför terrariet i några veckor, så att rester av gödning, bladglans och bekämpningsmedel försvinner. Konstgjorda växter fungerar också. Lägg till grenar av drivved, bambu och korkbark som sittplatser och tunna strån eller bambupinnar som en efterlikning av vass.

Botten betyder inte mycket, eftersom grodorna sällan går på marken, men den ska vara lätt att hålla ren. Ett lager grus under ett nät och ett lager fuktig sphagnum ovanpå hindrar mossan från att bli vattenmättad, och mossan behöver bara bytas med några månaders mellanrum, så länge terrariet doftar friskt. Kokosmull fungerar också, och fuktigt hushållspapper är en enkel lösning för en karantänlåda, men ska bytas flera gånger i veckan. En nyinköpt grupp hålls i ungefär en månad i ett enkelt inrett terrarium, så att djuren är lätta att följa.

TEMPERATUR

På dagen ska temperaturen i terrariet vara 22-27 °C, och på natten får den sjunka till 16-20 °C. Det passar ett savannklimat med varma dagar och svalare nätter. En liten värmelampa över en gren i ena änden ger en ljummen solplats på 28-30 °C, där grodorna ofta sover och visar sina starkaste färger. Resten av terrariet ska vara svalare, så att djuren kan välja. Släck all belysning på natten.

Arten tål värme bra, eftersom huden förlorar mycket lite vatten, men den ska alltid kunna komma bort från solplatsen. Mät temperaturen på flera ställen med en digital termometer och håll terrariet borta från söderfönster. Tecken på för låg temperatur är utebliven aptit och djur som sitter hopkrupna.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 60-80 %. Arten tål torra perioder ovanligt bra, men i terrariet hålls fuktigheten jämn. Spraya terrariet med ljummet, rent vatten varje kväll när grodorna vaknar, och gärna lätt igen under dagen. Grodorna dricker och tar upp vatten från blad och väggar, så fuktiga blad är viktiga. Håll luften i rörelse med nätöppningar, så att terrariet inte blir stillastående och möglat.

I naturen växlar fuktigheten mellan regntid och torrtid, och terrariet kan efterlikna det genom att vara något torrare under en period och därefter sprayas kraftigt flera gånger om dagen. Det fungerar som en signal om regntid och främjar leklusten. En liten minskning av fuktigheten under dagen är normal, men djuren ska inte torka ut.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ställ en bred, låg vattenskål på 3-5 cm djup i terrariet och håll den full hela tiden. Grodorna sitter ofta i vattnet på natten och dyker ner när de blir skrämda, för de har simhud och är bra simmare. Ge dem en lätt väg upp ur skålen med stenar, bark eller en växt. Vattnet får inte innehålla klor eller kloramin. Använd kranvatten med vattenberedningsmedel, regnvatten eller osmosvatten med tillsatta mineraler för akvarier. Byt vattnet varje dag och ta genast bort döda foderdjur och spillning.

Groddjur tar upp vatten och lösta ämnen genom huden, så rengöringsmedel, tvål, kräm och handdesinfektion får inte komma i kontakt med skålen eller terrariet. Skölj skålen med rent vatten och använd inte tvål.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

LJUS OCH UVB

Arten sitter i full sol i naturen och klarar sig bäst i ett starkt belyst terrarium. Använd lysrör eller LED med en färgtemperatur på 5.000-6.500 K som täcker hela terrariets längd, och tänd dem 12 timmar om dagen på en timer. Kraftigt vitt ljus främjar färger och aktivitet. En vanlig glödlampa ger värme men inte bra ljus.

Något UVB-behov har inte fastställts för arten, så UVB är valfritt. Grodorna sover ofta i öppen terräng, så ett lysrör eller en spirallampa med låg UVB-strålning är ändå ett rimligt tillskott (Ferguson-zon 1). Placera det över nätet på ena sidan, så att grodorna kan välja skugga i resten av terrariet, och erbjud alltid växter som ger skydd under dagen.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Grodan är en livlig liten jägare som tar de flesta insekter som är lika stora som huvudet eller mindre. Baskosten är små syrsor på 6-10 mm och flygduktiga bananflugor. Variera med husflugor och små nattfjärilar. Husflugor kan köpas som larver, får förpuppa sig och kan som vuxna förvaras i kylskåp i upp till en månad. Strö de kalla, stela flugorna i terrariet, där de vaknar och ger grodorna något att jaga.

Utfodra 2-4 gånger i veckan, med så mycket att allt är uppätet under natten. Finns det foderdjur kvar på morgonen har det getts för mycket. Är allt borta på några minuter är det för lite. Räkna med 3-6 små syrsor per groda och utfodring. Unga grodor utfodras varje dag med bananflugor och helt små syrsor.

Pudra fodret med ett fosforfritt kosttillskott med kalk och D3-vitamin och använd ett tillskott med vitamin A i form av retinol, inte betakaroten, som groddjur inte alltid kan utnyttja. Pudra vid varannan utfodring, och oftare till ungdjur. Släng tillskott som har varit öppnade i tre till sex månader.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Hyperolius marmoratus är nattaktiv. På dagen sitter djuren stilla på blad, strån och rutor, och på natten jagar de, simmar i vattenskålen och lockar. Hanens läte är en kort, hög visslande ton, och strupsäcken är stor, så lätet bär långt. Hanarna försvarar en sittplats med sparkar mot rivaler och håller omkring en halv meters avstånd till varandra. Terrariet hör därför inte hemma i ett sovrum.

Grodorna hålls i en grupp på minst fyra djur. Med bara ett par djur syns bara en del av beteendet, och de leker sällan. Se till att terrariet inte blir överfullt, så att hanarna kan hålla sitt avstånd.

Grodorna ska helst inte hanteras. De är små och ömtåliga, och huden tar upp ämnen från händerna. Om det är nödvändigt ska händerna vara våta och rena, utan tvål och kräm. Flytta djuren med en liten plastbehållare när det städas, och öppna terrariet långsamt, eftersom djuren lätt hoppar upp mot öppningen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna känns igen på lätet och på strupsäcken, som ofta är färgad efter en natt av lockande. När en hona är redo att lägga ägg lyser de runda äggen igenom huden på buken. Ålder och storlek vid könsmognad är inte dokumenterade för arten. Den vuxna färgdräkten utvecklas vid könsmognaden. För avel bör gruppen ha minst tre till fyra honor och lika många hanar eller fler, och djuren ska komma från samma trakt, så att teckningen hålls ren.

PARNING

Arten leker under regntiden, från vårens första regn till sensommaren. Efterlikna det genom att utfodra rikligt, gärna dagligen och varierat, tills honorna är tydligt fyllda med ägg, och genom att spraya minst en gång om dagen och en gång om natten. Hanarna lockar högljutt på natten, och ofta även under dagen efter sprayning. Något mindre ventilation kan höja fuktigheten till 80-100 %, och det kan främja leklusten.

Honorna väljer helst en hane som lockar ensam, högt och ofta. Honan söker upp hanen, som griper henne bakifrån i parningsgreppet (amplexus). Det varar flera timmar, så en hane parar sig bara med en hona per natt.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Äggen läggs i vatten i klumpar på omkring 20 ägg, som sitter fast på vattenväxter. En kull är på 150-650 ägg, i genomsnitt 300-400. Varje ägg är omkring 1,5 mm och sitter i en gelékapsel. De är blekgula med en mörkbrun ände, hos vissa blågröna. I fångenskap kan honorna lägga nya ägg varannan till var tredje vecka i 14 månader eller mer. Det finns ingen yngelvård: föräldrarna sköter varken ägg eller grodyngel.

En låg vattenskål räcker sällan. En större vattenyta med vattenväxter fungerar bättre. Flytta gruppen till ett terrarium med 5-12 cm vatten i botten, eller sätt det befintliga terrariet under vatten efter att ha tagit bort bottenlager som ruttnar. Låt drivved och korkbark flyta eller sticka upp ur vattnet och täck vattnet med vattenväxter som slingor, hornsärv och javamossa. Långa rankor av gullranka över vattnet kan också användas.

Vattenkvaliteten är avgörande. Ta bort döda foderdjur och spillning och byt minst hälften av vattnet varje vecka, vilket också kan främja äggläggningen. Händer ingenting efter några veckor flyttas grodorna tillbaka till normal uppställning, och en månad senare kan försöket upprepas.

Grodynglen är bruna med fläckiga fenor och en spetsig svans med svart spets. De blir upp till omkring 4 cm långa när svansen räknas med och håller till nära botten i lågt, bevuxet vatten. Flingor eller pellets för akvariefiskar räcker som foder, och alger är ett bra tillskott.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

METAMORFOS

Äggen kläcks efter omkring 5 dagar. Grodynglen växer, och de små grodorna är färdigutvecklade efter 64-100 dagar (siffran gäller fångenskap). Håll vattnet rent och på 21-24 °C, gärna med en akvarievärmare, och undvik att överutfodra.

När frambenen kommer klättrar de små grodorna upp på sidan av akvariet. Då kan de plockas upp och flyttas till en liten ventilerad plastlåda med högst 1 cm vatten och några blad att vila på. Svansen försvinner inom några dagar, och först då ska de få mat. Se till att de kan komma upp ur vattnet och att de nyförvandlade grodorna inte drunknar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade grodorna är mycket små och kräver helt små, levande foderdjur. Bananflugor och små syrsor, ungefär en vecka gamla, utgör huvuddelen och ska pudras med kosttillskott vid varje utfodring. Utfodra dem varje dag och håll utkik efter de minsta, som kan bli utkonkurrerade. Sortera dem i separata lådor tills de har fått storlek.

Håll ungarna i ventilerade plastbehållare med fuktigt underlag, växtblad och lätt sprayning. Den vuxna teckningen kommer först när djuren blir könsmogna, så unga djur ser annorlunda ut än föräldrarna. Flytta dem till ett större terrarium när de är stora nog att ta större bytesdjur och sätt dem tillsammans med grodor av samma storlek.

Hälsa och vanliga misstag

Hyperolius marmoratus är härdig när den väl har kommit till ro, men vildfångade djur har ofta en tuff tid bakom sig. De typiska problemen är:

- Magra eller utsvultna djur efter transport. Välj djur med fyllig, svagt välvd kropp och utfodra regelbundet de första veckorna.
- Brist på kalk och vitaminer, som visar sig som svaghet, krokiga ben och darrningar. Använd ett fosforfritt tillskott med kalk, D3 och vitamin A i form av retinol.
- Dålig vattenkvalitet, som kan ge hud- och svampproblem. Byt vattnet dagligen, ta bort döda foderdjur och undvik klor, tvål och andra kemikalier.
- För låg fuktighet eller för mycket värme, som torkar ut huden. Håll fuktigheten på 60-80 % och se till att djuren kan komma bort från solplatsen.
- Stress och skrämda djur som skadar sig när de far runt. Använd ett terrarium med frontdörr och öppna det lugnt.

Ett friskt djur är snabbt, flyr när det störs och har slät hud utan skrapsår. Sök veterinär med kunskap om groddjur om en groda går ner i vikt, inte äter, har sår, svullnader eller röd hud, eller sitter slapp och slö.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.